

รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายการศึกษา ที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

A Model of Learners' Development according to Bhavana
4 of Schools in Chawang Phutapi Network Center No.7
under the Nakhon Sithammarat Primary Educational
Service Area Office 2

¹ยูปาพรรณ ชูชาติ, ²พระมหาสุพจน์ สุเมโธและ ³พระครูพิจิตรศุภการ

¹Yupapan Chuchat, ²Phramaha Supot Phanthong, and ³Phrakru Pijitsupakarn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat, Thailand.

¹yupapan2520@gmail.com

Received May 10, 2020; Revised July 12, 2020; Accepted August 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้เรียน
2) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการ
พัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาสภาพปัจจุบัน จำนวน 15 คน
สัมภาษณ์เชิงลึกในการร่างรูปแบบ จำนวน 5 คน สนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คน
ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนใหญ่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนสอนครบตามโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมเสริมหลักสูตรโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการจัดกิจกรรมตามนโยบายกำหนดเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะในการดำเนินการจัดกิจกรรมในเรื่องนี้ต้องครบตามนโยบาย

2. รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวา 4 ประกอบด้วย

1) หลักการ เป็นรูปแบบที่เน้นการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร อย่างมีระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข โดยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา ที่เรียกว่า ภาวา 4 ประกอบด้วย กายภาวา ศีลภาวา จิตตภาวา และปัญญาภาวา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ฝึกอบรมพัฒนามนุษย์ ให้เป็นผู้ที่มีความเจริญทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน

2) วัตถุประสงค์ (1) เพื่อนำหลักภาวา 4 มาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายการจัดการศึกษา (2) เพื่อกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน (3) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามเป้าหมายการจัดการศึกษา

3) การดำเนินการของรูปแบบ โดยบูรณาการเข้ากับกิจกรรม (1) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร (2) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (4) การติดตามผลและประเมินผล

4) ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้

คำสำคัญ : รูปแบบ, การพัฒนาผู้เรียน, หลักภาวา 4

Abstract

The objectives of this research included: 1) to study the current state of learners' development; 2) to study the model of learners' development according to Bhavana 4; 3) to present the model of learners' development according to Bhavana 4 of the schools in education network center no.7 under Nakhon Si Thammarat Primary

Educational Area Office 2. This research was a qualitative research. The data were collected from: in-depth interviews of 15 persons studying the current state of learners' development; in-depth interviews of 5 persons on drafting the model; and a focus group discussion with 8 experts.

The results of the research found that:

1. For the current state of the development of learners' attributes, most of the activities following the curriculum and learner development were implemented in accordance with the structure of the curriculum focusing on the importance of learners. Extracurricular activities were mainly implemented only as defined by the policy and the implementation must be complete in accordance with the policy.

2. The model of learners' development following the principle of Bhavana 4 was composed of:

1) Principle: It was a model focusing on learners' development by systematically organizing activities following the curriculum, learners' development activities and extracurricular activities provided that the learners had attributes, intelligence and happiness. This could be achieved by applying Buddhist principle of Bhavana 4 including Gaya-Bhavana, Sila-Bhavana, Citta-Bhavana and Panya-Bhavana. This Dhamma principle helped humans step by step develop one's own self in physical, social, mental, and intellectual aspects.

2) Objectives: (1) to apply Bhavana 4 in developing learners to have attributes in accordance with the goal of education; (2) to define the activities in developing the attributes of learners; (3) to develop learners to have attributes as specified by the goal of education

3) Model implementation: by integrating activities including (1) learning and teaching activities following the curriculum; (2) activities for developing learners; (3) extracurricular activities; and (4) monitoring and evaluation

4) As proved by the experts, the model of learner development according to Bhavana 4 in schools of Chawang Phutapi education network center no.7 under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Area Office 2 was applicable and practical in education.

Key word : Model, Learners' Development, Bhavana 4

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542 : 4) มีใช้พัฒนาเพียงด้านหนึ่งเดียวเมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นผู้ที่มีคุณภาพเป็นกำลังหลักในการพัฒนาชาติต่อไป ซึ่งตรงกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดีงาม มีจิตสาธารณะและมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบคลุมรอบด้าน ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักคณะกรรมการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 63) เชื่อมโยงกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการโดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขมีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทันสังคมโลก สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 5)

ในการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝัง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดจัดขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจาก คุณลักษณะที่กำหนดไว้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่ม สร้างเอกลักษณ์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมในการ ดำรงชีวิตของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ควรนำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาที่เรียกว่า หลักภาวนา 4 ซึ่งประกอบด้วย กายภาวนา สีลภาวนา จิตภาวนา ปัญญา ภาวนา มาพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน (พระธรรมปิฎก, 2544 : 371)

สภาพปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสื่อต่างๆ ทำให้นักเรียนเยาวชนเข้าถึงมูลต่างๆ ได้โดยง่าย รับมาใช้โดยขาดการกลั่นกรอง ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียน การอยู่ร่วมกันของนักเรียนเป็นวงกว้างออกไป เพื่อป้องกันปัญหาที่จะตามจึงได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมให้แก่เด็กนักเรียนในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องและหลากหลาย เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข มีศักยภาพในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข ไม่ก่อปัญหาให้บุคคลอื่นและสังคม ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะใช้หลักทฤษฎี 4 พัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อให้ได้รูปแบบการใช้หลักทฤษฎี 4 พัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนที่ผ่านการประเมินรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับบริบทและมีมาตรฐานความเป็นไปได้ในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักทฤษฎี 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักทฤษฎี 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน

การศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาการเรียนรู้ ได้กำหนดดังนี้ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposeful Selection) เป็นการเลือกแบบไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ไม่ซับซ้อนเพื่อที่จะได้ตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน ครูฝ่ายกิจการ จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ 2) กำหนดประเด็นการ รวบรวมรูปแบบ 3) นำรูปแบบที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 4) ปรับรูปแบบพัฒนาผู้เรียน เป็นประเด็นคำถาม ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. ขั้นตอนการศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักทฤษฎี 4

การศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักทฤษฎี 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ได้กำหนด การร่างแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย พระภิกษุ จำนวน 1 รูปศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักทฤษฎี 4 ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ร่างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักทฤษฎี 4 จากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม 2) นำร่างแบบที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3. ขั้นตอนการนำเสนอรูปแบบ

การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้เอกสารสนทนากลุ่ม ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม โดยการใช้ ห้องประชุมหรือสถานที่ที่พิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสมในการจัดการสนทนากลุ่ม โดยมี การบันทึกภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง เทปเสียง และจดบันทึกในดำเนินการสนทนากลุ่ม และสรุปผลการศึกษาการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย การศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2 พบว่า

1.1 กิจกรรมตามหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน สอนครบตามโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม มีการออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ศักยภาพและบริบทของผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและการออกแบบการวัด และประเมินผล

1.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดครบตามโครงสร้างหลักสูตรทั้ง กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมและกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่ หลากหลาย

1.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการจัดกิจกรรมตาม นโยบายกำหนดเท่านั้นทั้งนี้เป็นเพราะในการดำเนินการจัดกิจกรรมในเรื่องนี้ต้องครบตาม นโยบาย

2. รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนให้เป็นดี มีปัญญา และมีความสุข ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การดำเนินการ 4) การติดตามและประเมินผล

2.1 หลักการ

เป็นรูปแบบที่เน้นกระบวนการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่าหลักภาวนา 4 ประกอบด้วย กายภาวนาคือการพัฒนาทางกาย ศีลภาวนาคือการพัฒนาทางสังคม จิตตภาวนาคือการพัฒนาจิตใจและปัญญาภาวนา คือการพัฒนาสติปัญญา ให้เป็นผู้ที่มีความเจริญทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์จิตใจและสติปัญญา มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีความเชื่อถือได้ เน้นประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยการกำหนดเป้าหมาย หาแนวทางร่วมกันในการบรรลุเป้าหมายและดำเนินงานตามแผนเพื่อไปสู่เป้าหมาย ตลอดจนมีการติดตามผลเพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปหาแนวทางพัฒนาที่ดีและเหมาะสมกับผู้เรียน

2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

- 1) เพื่อนำหลักภาวนา 4 มาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขตามเป้าหมายการจัดการศึกษา
- 2) เพื่อกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข
- 3) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขตามเป้าหมายการจัดการศึกษา

2.3 การดำเนินการ

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) ศึกษาเอกสารหลักสูตร และออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 2) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ โดยบูรณาการคุณลักษณะของผู้เรียน

3) วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างและพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน

4) จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีและเทคนิคที่หลากหลาย

5) จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6) จัดเตรียมและใช้สื่อการสอนต่างๆ

7) ประเมินผลด้วยวิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย

8) นำผลการประเมินผู้เรียนมาพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนปรับปรุงกิจกรรม อย่างเป็นระบบ

กิจกรรมตามหลักสูตร นำหลักภาวนา 4 บูรณาการกับกิจกรรม ดังนี้ 1) ด้านกายภาวนาหรือการพัฒนาด้านร่างกายกับกลุ่มสาระสุขศึกษา พลศึกษา โดยการจัดกิจกรรมกิจกรรมส่งเสริมสุขบัญญัติ กิจกรรมทดสอบสมรรถนะทางร่างกาย และกิจกรรมลานกีฬา 2) ศิลภาวนาหรือ การพัฒนาด้านสังคมกับกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย กิจกรรมสุดสัปดาห์รักษาศิล 5 กิจกรรมเสี่ยงตามสายบรรยายธรรม และกิจกรรมภูมิไว้วางรักษา 3) จิตภาวนาหรือการพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ บูรณาการกับกลุ่มสาระศิลปะประกอบด้วย กิจกรรมค่ายศิลปะ คิด ปั้น แคมป์ กิจกรรมงานศิลป์ท้องถิ่นและ กิจกรรมฝึกจิตกับงานศิลป์ บูรณาการกับทุกกลุ่มสาระ ประกอบด้วย กิจกรรมใจพร้อมเข้าก่อนเรียน เก็บเด็กตามเทคนิคผู้สอนและกิจกรรมกล่อมใจ 4) ปัญญาภาวนา คือ การพัฒนาด้านสติปัญญา บูรณาการกับทุกกลุ่มสาระ ประกอบด้วย กิจกรรมการสอนตามมาตรฐานตัวชี้วัด กิจกรรมค่ายวิทย์-คณิต นักคิดรุ่นเยาว์ กิจกรรมค่ายส่งเสริมทักษะด้านภาษาและ กิจกรรมสอนเสริม

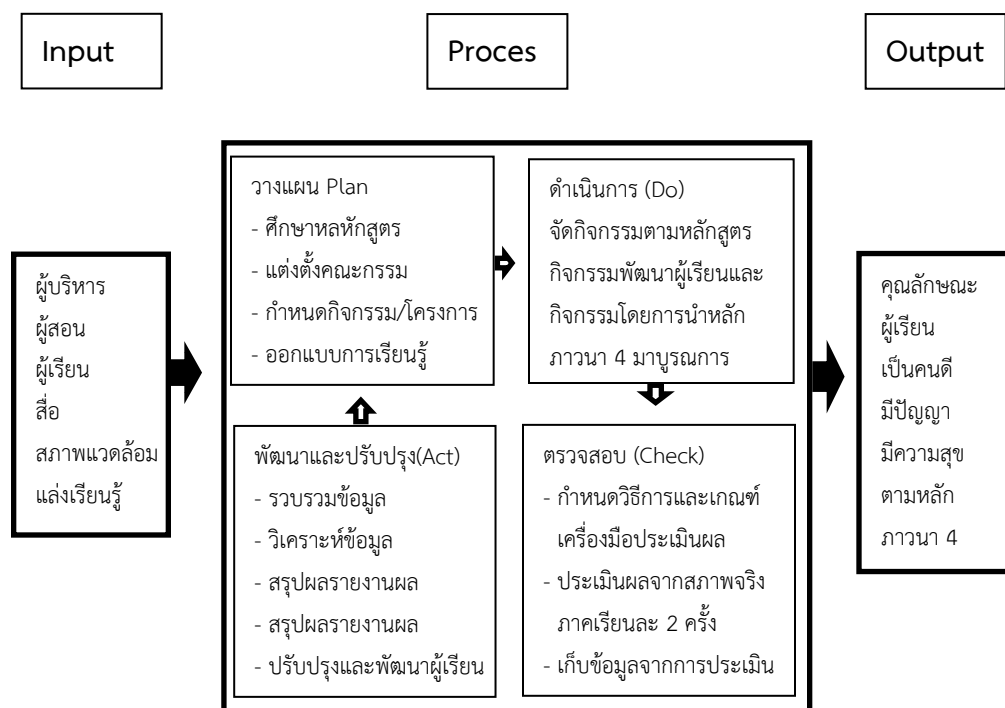
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำหลักภาวนา 4 บูรณาการกับกิจกรรม ดังนี้ 1) กายภาวนา คือการพัฒนาด้านร่างกาย พัฒนาผู้เรียนโดย กิจกรรมแนะแนวบุคลิกภาพ กิจกรรมฐานการเรียนรู้วิชาลูกเสือเนตร-นตรนารี และชุมนุมกีฬาพาส 2) ศิลภาวนาคือการพัฒนาด้านสังคม พัฒนาผู้เรียนโดย กิจกรรมแนะแนวอาชีพ กิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมจิตอาสาทุกวันพระและชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคม 3) จิตภาวนาคือการพัฒนาด้านจิตใจ พัฒนาผู้เรียนโดย ชุมนุมดนตรีไทย ชุมนุมขับร้องทำนองสรภัญญะ และ ชุมนุมคนดีศรีโรงเรียน 4) ปัญญาภาวนาคือการพัฒนาสติปัญญา พัฒนาผู้เรียนโดย กิจกรรม

ฐานการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมคณิตศาสตร์ และชุมนุมห้องสมุด

กิจกรรมเสริมหลักสูตร นำหลักภาวนา 4 บูรณาการกับกิจกรรม ดังนี้ 1) ภาวนาคือการพัฒนาทางกาย พัฒนาผู้เรียนโดย กิจกรรมขยับกายสบายชีวี ห้านาทีชีวีสดใส โครงการ อย.น้อย โครงการอาหารกลางวัน โครงการอาหารเสริมและกิจกรรมนาฏศิลป์ 2) ศิลภาวนาคือการพัฒนาทางสังคม พัฒนาผู้เรียนโดยกิจกรรม กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน โครงการวันสำคัญต่าง โครงการตลาดนัดโรงเรียน กิจกรรมวันกตัญญูรู้คุณทำบุญบรรพบุรุษ เติ่นจงกรมเข้าห้องเรียน 3) จิตตภาวนาคือการพัฒนาจิตใจ อารมณ์ พัฒนาผู้เรียนโดย กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา โครงการโรงเรียนคุณธรรม และโครงการโรงเรียนสุจริต ปัญญาภาวนา คือพัฒนาด้านสติปัญญา พัฒนาผู้เรียนโดย โครงการรักการอ่าน โครงการห้องสมุดมีชีวิต โครงการส่งเสริมทักษะวิชาการ และกิจกรรมนิทานจากผู้ปกครอง

2.4 ติดตามและประเมินผล (1) ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน (2) แต่งตั้งคณะกรรมการ ติดตามและประเมินคุณลักษณะผู้เรียน (3) วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญเพื่อให้เห็นพฤติกรรมที่สามารถประเมินได้ชัดเจนขึ้น (4) กำหนดวิธีการ เกณฑ์และเครื่องมือการประเมินคุณลักษณะผู้เรียน (5) ประเมินติดตามและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย (6) สรุปผลและรายงาน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมต่อไป (7) จัดทำรายงานผู้บริหารสถานศึกษา

3. การนำเสนอรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้โดยให้ปรับเป็นรูปแบบเชิงระบบ มีข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลที่เกิดขึ้น (Output) และใส่กรอบให้เห็นข้อมูลเด่นชัดขึ้น กิจกรรมที่ใช้จัดเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนควรสังเคราะห์ให้เป็นเอกลักษณ์ของรูปแบบ โดยรูปแบบที่ปรับปรุงแล้วดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7
ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 2 การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน สอนครบตามโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงพัฒนาทางสมองของผู้เรียน ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามนโยบายกำหนดเท่านั้นทั้งนี้เป็นเพราะในการดำเนินการจัด กิจกรรมในเรื่องนี้ต้องครบตามนโยบายสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตตา บัวพันธ์ (2558 : 842) ได้ศึกษารูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน

เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ปรากฏผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนได้ดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่แล้ว โดยจัดบูรณาการในการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมประกวดห้องเรียน กิจกรรมเขตรับผิดชอบ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมทำห้องชีวิตและมีการติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกภาคเรียน

การพัฒนาคุณลักษณะเรียนต้องบูรณาการกับกิจกรรมตามหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน (2554 : 68) ได้ศึกษาการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา พบว่าแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มี 5 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาด้วยกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน 2) การพัฒนาด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี 3) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 4) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและ 5) การพัฒนาด้วยการสร้างมีส่วนร่วมที่ปรากฏผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษานั้น ผู้บริหารและครูได้ยึดแนวทางการ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552 นอกจากนี้ยังได้ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย ทฤษฎีการรู้คิดของเพียเจต์ ซึ่งโคลเบอร์ก ถือเป็นหลักในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรม ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก กล่าวไว้ว่า การเกิดจริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูก ผิด เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของแต่ละ บุคคล ทฤษฎีด้านจิตพิสัยของแคธวอลและคณะ ได้กล่าวถึงลำดับการเกิดนิสัยของบุคคล ขึ้น ได้แก่ ขั้นรับรู้ ขั้นตอบสนอง ขั้นเห็นคุณค่า ขั้นจัด ระบบ และขั้นกิจนิสัย ซึ่งนำมาใช้ในการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ได้ระบุจิตลักษณะ 8 ประการ ที่เป็นสาเหตุของคนดี คนเก่งและมีความสุขของคนไทย แนวคิดนี้นำมาใช้ใน การออกแบบแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรมและกระบวนการในการสร้างความตระหนัก ตลอดจน การปลูกฝัง คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษา ที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การดำเนินการ 4) การติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พระภิกษุ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ครูฝ่ายวิชาการและครูฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญ ได้ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการพัฒนาผู้เรียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสมุห์ทิพย์ สิริธมโม (2561 : 151) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่ารูปแบบการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ คือ ความสามารถในการสอน บุคลิกภาพ คุณธรรมจริยธรรม การให้คำปรึกษา 2) มาตรฐานวิชาชีพครู คือ ค่านิยมและ คุณลักษณะความเป็นครู ความรู้และศาสตร์การสอนการปฏิบัติงานในหน้าที่ ความสัมพันธ์ กับผู้ปกครองและชุมชน 3) กระบวนการพัฒนา (1) การพัฒนา ประกอบด้วย การพัฒนา ความสามารถในการสอน โดยสร้างหลักสูตร ฝึกอบรม การพัฒนาบุคลิกภาพ โดยสร้าง โครงการพัฒนาอบรมคุณธรรมจริยธรรม โดยออกข้อบังคับระเบียบหรือประกาศฝึกอบรม การพัฒนาการให้คำปรึกษากับนิสิต โดยสร้างหลักสูตรหรือสร้างโครงการ อบรมพัฒนา ขบวนการ (2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ ประกอบด้วย ความสามารถในการ สอน ลักษณะของอาจารย์ยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมี เรียกว่า E-Teacher บุคลิกภาพ บุคลิกภาพที่ดีของอาจารย์ที่ดี คุณธรรมจริยธรรม การประเมิน คุณธรรมและจริยธรรมของ ครูอาจารย์ผู้ที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา การให้คำปรึกษากับนิสิต ครู อาจารย์สามารถ เป็นได้ทั้งผู้สอนผู้เรียนรู้และผู้ให้คำปรึกษาได้ทุกแนวทางแก่ผู้เรียน (3) หลักธรรมที่ใช้ในการ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ ประกอบด้วย ความสามารถในการสอน คือ

พุทธลีลาในการสอน 4 บุคลิกภาพ คือ กัลยาณมิตรธรรม 7 คุณธรรมจริยธรรม คือ มัชฌิมาปฏิปทา หรืออริยมรรคมีองค์ 8 การให้คำปรึกษา คือ อริยสัจ 4

การพัฒนาแบบอย่างสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระณรงค์เดช อธิมุตโต (2560 : 271) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ พบว่าการพัฒนารูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ ได้ดังนี้ รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ ส่วนนำ, กระบวนการ, และการนำไปใช้ มีรายละเอียด อธิบายได้ดังนี้ 1) ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ, วัตถุประสงค์, สภาพแวดล้อม, ตัวชี้วัดศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย องค์กรประกอบของศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ, การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ, การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ, กิจกรรมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ 3) การนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย การเตรียมการดำเนินงาน, การนำไปใช้, การติดตามและประเมินผล ผลการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธ จากวิเคราะห์ค่าความเหมาะสม โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละหัวข้อ พบว่าส่วนกระบวนการ องค์ประกอบด้านอาคารสถานที่ มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมา ส่วนการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนกระบวนการด้านกิจกรรม มีความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 3 เช่นเดียวกับการวิจัยของพระปลัดบุญเจ็ด สุจิตโต (2561 : 134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ ส่งเสริมระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อเผยแผ่และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญงอกงาม และสังคมเข้มแข็งอุดมปัญญาพุทธธรรม 2) จุดมุ่งหมาย (1) พัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน (2) จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม (3) พัฒนาผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรมและมีคุณลักษณะปรีดีสามัญตามทีพึงประสงค์ 3) กระบวนการบริหาร (1) หลักการบริหารของผู้บริหารตามหลักการบริหารจัดการ (2) หลักการบริหารปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ คนหรือบุคลากร เงิน การบริหารจัดการและทรัพยากรหรือวัตถุ (3) หลักการบริหารจัดการเพื่อประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสามารถด้านความรู้ความคิด ความสามารถทางกระบวนการปฏิบัติ

และคุณลักษณะทางจิตใจ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงโดยให้ปรับเป็นรูปแบบเชิงระบบ (System Approach) เพื่อความชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้นและหาแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และปรับข้อมูลส่วนผลที่เกิดขึ้น (Out put) ให้เป็นคุณลักษณะผู้เรียน เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้มีการปฏิบัติที่ต่อเนื่องเป็น เพื่อให้กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนเป็นระบบต่อเนื่องและเชื่อถือได้ ส่วนกิจกรรมและโครงการที่จัดเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนควรเป็นกิจกรรมที่ผ่านการสังเคราะห์ขึ้นเพื่อให้เกิดความเด่นชัดมากขึ้น และเป็นเอกลักษณ์ของรูปแบบ ขั้นตอนควรมีความกระชับขึ้น วิธีการการจัดกิจกรรมควรสังเคราะห์รวบรวมเข้าด้วยกันโดยไม่ต้องแยกเป็น แต่ละกิจกรรม เพื่อความเหมาะสมด้านงบประมาณและเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของวาร์โ เพ็งสวส์ ดี(2553) ที่กล่าวว่า รูปแบบเป็นกรอบแนวคิด ทางด้านหลักการ วิธีการดา เนินงานและเกณฑ์ต่างๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีการนำรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติจริง ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 7 ฉวางภูตาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นแกนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน มีการส่งเสริมให้นำรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 ไปใช้ในสถานศึกษาอย่างจริงจัง สนับสนุนบุคลากรและงบประมาณเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักภาวนา 4 และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามหลักภาวนา 4

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ราชกิจจานุเบกษา.(2542), *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564)* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- พระครูสมุห์ทิพย์ สิริธมโม (การเพียร). (2561). *รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระณรงค์เดช อธิมุตโต (2560). *รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนวิถิพุทธ*.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปฎก (ป.อ.ปยุตโต).(2544). *พุทธธรรม* (ฉบับเดิม). พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ดวงแก้ว.
- พระปลัดบุญเจ็ด สุจิตโต (สุนทรสุข). (2561). *รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน. (2554). *การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ. (2553). *การวิจัยพัฒนารูปแบบ*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4) 9-10.
- สุจิตตรา บัวจันทร์. (2558). *รูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วารสารศึกษาศาสตร์ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 9 (พิเศษ).